

ÇALIŞMA İZNİ TÜRLERİ NELERDİR?

Çalışma izni, Türkiye Cumhuriyeti'nde çalışma talebi olan her yabancının alması zaruri olan bir izindir. Zira bir yabancının, çalışma izni olmaksızın, Türkiye'de herhangi bir iş kolunda ve iş yerinde çalışması yasal değildir. Yasal olmayan bu durum, kanun koyucu tarafından birtakım yaptırımlara bağlanmış olup caydırıcılık unsuruyla koruma altına alınmak istenilmiştir.

Çalışma izni kavramı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca uluslararası işgücü politikası esas alınmak suretiyle resmî bir belge şeklinde düzenlenen ve geçerlilik süresi içinde yabancıya Türkiye'de çalışma ve ikamet hakkı veren iznini ifade etmekte olup 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu ile hüküm altına alınmıştır.

Çalışma izni başvuruları yurt içinde doğrudan Bakanlığa, yurt dışında yabancının vatandaşı olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti büyükelçilikleri veya başkonsolosluklarına yapılır. Yurt dışında yapılan çalışma izni başvuruları Türkiye Cumhuriyeti büyükelçilikleri veya başkonsolosluklarınca Bakanlığa iletilir.

Çalışma izni, çeşitli başvuru koşullarına bağlı olarak farklı türlerde düzenlenmiştir:

- **Sürelili Çalışma İzni:** Yabancıya, iş veya hizmet sözleşmesinin süresini aşmamak koşuluyla, gerçek veya tüzel kişiye ya da kamu kurum veya kuruluşuna ait belirli bir işyerinde veya bunların aynı işkolundaki işyerlerinde belirli bir işte çalışmak şartıyla ilk başvuruda en çok bir yıl geçerli çalışma izni verilir. Bahsi geçen izin süresinin uzatılması amacıyla yapılacak uzatma başvurusunun olumlu değerlendirilmesi hâlinde yabancıya aynı işverene bağlı olarak ilk uzatma başvurusunda en çok iki yıl, sonraki uzatma başvurularında ise en çok üç yıla kadar çalışma izni verilir. Ancak, farklı bir işveren yanında çalışmak üzere yapılan başvurular, ilk başvuru kapsamında değerlendirilir.
- **Süresiz Çalışma İzni:** Türkiye'de uzun dönem ikamet izni veya en az sekiz yıl kanuni çalışma izni olan yabancılar, süresiz çalışma iznine başvurabilir. Ancak yabancının başvuru şartlarını taşıması yabancıya iznin verilmesi bağlamında mutlak hak sağlamaz. Süresiz çalışma izni olan yabancı, uzun dönem ikamet izninin sağladığı tüm haklardan yararlanır. Süresiz çalışma izni olan yabancı, kural olarak, Türk vatandaşlarına tanınan haklardan yararlanır. Süresiz çalışma izni olan yabancının seçme, seçilme ve kamu görevlerine girme hakkı ile askerlik hizmeti yapma yükümlülüğü yoktur.
- **Bağımsız Çalışma İzni:** Profesyonel meslek mensubu yabancılara, diğer kanunlarda belirtilen özel şartların sağlanması kaydıyla, bağımsız çalışma izni verilebilir. Limited şirketlerin şirket ortağı olan müdürü, anonim şirketlerin şirket ortağı olan yönetim kurulu üyesi, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin yönetici olan komandite ortağı olan yabancılar bağımsız çalışma izni alarak çalışabilirler. Profesyonel meslek mensubu yabancılara, diğer kanunlarda belirtilen özel şartların sağlanması kaydıyla bağımsız çalışma izni verilebilir. Bağımsız çalışma izni, süreli olarak düzenlenir.

- **Turkuaz Kart:** Turkuaz Kart uygulamasında “nitelikli yabancı” kavramı esas alınır. Bu bağlamda; akademik alanda uluslararası kabul görmüş çalışmaları bulunanlar ile bilim, sanayi ve teknolojide ülkemiz bakımından stratejik kabul edilen bir alanda öne çıkmış olanlar ya da ihracat, istihdam veya yatırım kapasitesi olarak ulusal ekonomiye önemli katkı sağlayan ya da sağlaması öngörülenler nitelikli yabancı olarak değerlendirilir ve uluslararası işgücü politikası doğrultusunda; eğitim düzeyi, mesleki deneyimi, bilim ve teknolojiye katkısı, Türkiye’deki faaliyetinin veya yatırımının ülke ekonomisine ve istihdama etkisi ile Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulu önerileri ve Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre başvurusu uygun görülen yabancılara Turkuaz Kart verilir. Turkuaz Kart, ilk üç yılı geçiş süresi olmak kaydıyla verilir ve geçiş süresi içinde iptal edilmeyen Turkuaz Kartta yer alan geçiş süresi kaydı, yabancıнын başvurusu hâlinde kaldırılır ve süresiz Turkuaz Kart verilir. Turkuaz Kart sahibi yabancı, süresiz çalışma izninin sağladığı haklardan yararlanır.